

micè, sed diligenter intendat. Ipse quippe, sicut ait Apostolus, *etsi exterior homo noster corrumpitur, sed interior renovatur de die in diem.* Apostolus de die in diem interiorem hominem renovari dicit ut perficiatur, & vos à perfectione vultis incipiat. Quod utinam velitis: sed quæritis potius, non unde erigatis invalidos, sed unde fallatis incautos. Hoc enim non debuistis tanta dicere audacia, nec si vos in eis ipsis nugatoriis mandatis vestris perfectos esse constaret. Cùm verò noverit vestra conscientia eos quos in sectam vestram introducitis, cùm vobis familiarius jungi cœperint, multa inventuros quæ in vobis esse, cùm alios accusaretis, nemo suspicabatur; quæ tanta impudentia est, perfectionem in catholicis imbecillioribus quærere, ut inde imperitos avertas, & eam nullo modo apud te iis quos averteris exhibere? Sed ne quid in vos temerè jam videamur effundere, iste sit hujus voluminis modus, ut ad demonstranda præcepta vitæ vestræ, moresque memorabiles aliquando veniamus.

AD-

✻—————✻

ADMONITIO

IN LIBRUM

DE AGONE CHRISTIANO.

ADSCRIBENDUS iste liber anno Domini supra trecentimum aut nonagesimo sexto, aut nonagesimo septimo. Nam tertio loco positus in Retractatum libro secundo reperitur, inter illa Opuscula, quæ Augustinus post susceptum episcopatum (quod munus exeunte anno 395. indeptus est) prima confecit. Enimverò in capite 29. ubi christianos deterret atque avocatur à Donatistarum schismate, quod varias in partes discissum meritò fuisse observat, ut quomodo Christum dividere conatus erat, sic ipse à suis Donatus quotidiana concisione divideretur: illic tamen ad causam utilitatem non trahit, quod Prætextatum & Felicianum Donatistæ, utrumque propter scelera à se per celebri sententia concilii bagajensis ejectum, recepissent postea in suam communionem: tametsi isthæc receptio circa initium anni 397. contigerit. Neque verò parum id momenti habet ad roborandam opinionem, quam in 2. Tomi præfatione, cum de ætate Epistolæ 31. ad Paulinum scriptæ diceremus, liberam esse volumus de libris ad Simplicianum, quos referre solent ad annum 397. ut eos scilicet libros (quando quidem in Retractationibus ante Opus

TOM. I. HH de

de Agone recensentur) ad annum 396. revocare liceret.

De Agone Christiano librum appellavit Augustinus, quia christianos ad pugnam cum diabolo erudit. Invisibilem hostem debellari docet recta fide, & probis moribus. Quapropter monet in primis, ut contra cupiditates decertemus, & corpus nostrum servituti, nosque ipsos Deo subjiciamus. Deinde verò quia subjici Deo per fidem incipimus, ad catholicæ fidei Regulam, rejec-tis contrariis heresibus, tenendam cohortatur. Præcipuas quasdam hæreticorum sectas hic nominat: sed contra manichæos præsertim fecisse librum videtur, ut ab illa stolidæ æquæ ac sacrilegæ heresi plebem averteret. In eos est non tantum prima pars libri, qua explodit horum somnia de pugna Gentis tenebrarum rebellantis adversus Deum; sed altera etiam pars, qua fidei christianæ, quam hæretici videri irridebant, simplicitatem & sinceritatem commendat.

Hujus Operis meminit Cassiodorus senator in libro de Institutione divinarum literarum, cap. 16. Ejusdem, ait, Augustini liber unus, quem de Agone Christiano composuit, maxime vobis necessarius, qui calæato sæculo desudatis in certamine christiano.

LIBRI II. RETRACTATIONUM.

CAPUT III.

LIBER de Agone Christiano fratribus in eloquio latino ineruditis humili sermone conscriptus est, fidei * Regulam continens, & præcepta vivendi. In quo illud quod positum est: *Nec eos audiamus, qui carnis resurrectionem futuram negant, & commemorant quod ait Paulus Apostolus: Caro & sanguis regnum Dei non possidebunt; non intelligentes quod ipse dicit Apostolus: Oportet corruptibile hoc induere incorruptionem, & mortale hoc induere immortalitatem: cum enim hoc factum fuerit, jam non erit caro & sanguis, sed caeleste corpus: non sic accipiendum est, quasi carnis non sit futura substantia; sed carnis & sanguinis nomine ipsam corruptionem carnis & sanguinis intelligendus est Apostolus nuncupasse, quæ utique in regno illo non erit, ubi caro incorruptibilis erit. Quamvis & aliter possit intelligi, ut carnem & sanguinem opera carnis & sanguinis dixisse accipiamus Apostolum, & eos regnum Dei non possessuros, qui perseveranter ista dilexerint. Hic liber sic incipit: *Corona victoria.**

* Id est, Symbolum.
In cap. 32.

I. Cor. 15. 53.

S. AURELII AUGUSTINI

HIPPONENSIS EPISCOPI

DE AGONE CHRISTIANO,

LIBER UNUS. *

* Scriptus
anno 396.
aut paulo
post.

Hortatur & instituit ad decertandum christiana pugna cum diabolo. Hunc vinci à nobis ac subigi, quando vincuntur cupiditates, & corpus in servitutem redigitur; ipsum verò corpus servituti subijci docet, si nos ipsos subjiciamus Deo, cui creatura omnis aut voluntate servit aut necessitate. Subsidio fidei munitam esse humanam imbecillitatem, eique per Filium Dei carnem factum quam opportuno remedio subventum esse ostendit. Postea catholicae fidei capita singula Symbolo comprehensa percurrens, exortas varias in eam hereses detegit & vitari jubet.

CAPUT I.
Corona
vincenti-
bus pro-
missa.
4. per. 2.
10. G.
2. Tim. 4.
7. & 8.

1. CORONA victoriae non promittitur nisi certantibus. In divinis autem Scripturis assidue invenimus promitti nobis coronam, si vicerimus. Sed ne longum sit multa commemorare, apud Apostolum Paulum manifestissime legitur: *Opus perfecti, cursum consummavi, fidem servavi, jam superest mihi corona justitiae.* Debemus ergo cognoscere quis sit ipse adversarius, quem si vicerimus coronabimur. Ipse est enim quem Dominus noster prior vicit, ut etiam nos in illo per-

ma-

manentes vincamus. Et Dei quidem Virtus atque Sapientia, & Verbum per quod facta sunt omnia, qui Filius Dei unicus est, super omnem creaturam semper incommutabilis manet. Et quoniam sub illo est creatura etiam quae non peccavit, quanto magis sub illo est omnis creatura peccatrix? Ergo quoniam sub illo sunt omnes sancti Angeli, multo magis sub illo sunt omnes praevaricatores Angeli, quorum diabolus princeps est. Sed quia naturam nostram deperat, dignatus est unigenitus Dei Filius ipsam naturam nostram suscipere, ut de ipsa diabolus vinceretur, & quem semper ipse sub se habet, etiam sub nobis eum esse faceret. Ipsum significat dicens: *Princeps hujus mundi missus est foras.* Non quia extra mundum missus est, quomodo quidam haeretici putant: sed foras ab animis eorum qui coherent verbo Dei, & non diligunt mundum, cujus ille princeps est; quia dominatur eis qui diligunt temporalia bona, quae hoc mundo visibili continentur: non quia ipse dominus est hujus mundi, sed princeps cupiditatum earum quibus concupiscitur omne quod transit; ut ei subjaceant qui negligunt aeternum Deum, & diligunt instabilia & mutabilia. *Radix enim est omnium malorum cupiditas, quam quidam appetentes à fide erraverunt, & inseruerunt se doloribus multis.* Per hanc cupiditatem regnat in homine diabolus, & cor ejus tenet. Tales sunt omnes qui diligunt istum mundum. Mittitur autem diabolus foras, quando ex toto corde renuntiatur huic mundo. Sic enim renuntiatur diabolo, qui princeps est hujus mundi, cum renuntiatur corruptelis, & pompis, & angelis ejus. Ideoque ipse Dominus jam triumphantem naturam hominis portans: *Scitote, inquit, quia ego vici mundum.*

Adversarius
diaboli
auxilio
Christi
vincitur.

Joan. 12.
31.

1. Tim. 6.
10.

Joan. 16.

HH 3

MUL- 33.